

**Naczelnicy
Wydziałów Spraw Obywatelskich
Urzędów Miast/Gmin
województwa śląskiego
-wszyscy-**

Szanowni Państwo,

w związku z pojawiającymi się wątpliwościami dotyczącymi interpretacji przepisów ustawy o dowodach osobistych oraz przepisów wykonawczych, w zakresie wydania dowodu osobistego dla małoletniego dziecka, poniżej przedstawiam stanowisko Departamentu Spraw Obywatelskich Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji wyrażone w piśmie nr DSO-WEL-6190-9/2018 z 11 lipca 2018 r. dotyczące przedmiotowej kwestii.

W § 9 ust. 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych *w sprawie wzoru dowodu osobistego oraz sposobu i trybu postępowania w sprawach wydawania dowodów osobistych, ich utraty, uszkodzenia, unieważnienia i zwrotu z dnia 29 stycznia 2015 r.* (Dz.U. z 2015 r. poz. 212) wskazano, że tożsamość osoby ubiegającej się o wydanie dowodu osobistego ustala się na podstawie przedłożonego przez wnioskodawcę dotychczasowego dowodu osobistego lub ważnego dokumentu paszportowego tej osoby, a w przypadku osób, które nabyły obywatelstwo polskie, na podstawie posiadanego dokumentu podróży lub innego dokumentu stwierdzającego tożsamość. Natomiast w § 9 ust. 2 cytowanego rozporządzenia stwierdzono, że jeżeli osoba ubiegająca się o wydanie dowodu osobistego nie posiada dokumentu, o którym mowa w ust. 1, organ gminy ustala jej tożsamość na podstawie danych zawartych w dostępnych rejestrach publicznych.

Podkreślić należy, że w uzasadnieniu do projektu ww. rozporządzenia wskazano, że „Ponieważ charakter dowodu osobistego jako podstawowego dokumentu tożsamości wymaga szczególnej staranności przy ustalaniu tożsamości jego przyszłego posiadacza, w projekcie rozporządzenia określono precyzyjnie środki jej weryfikacji, którymi będą: dotychczasowy dowód osobisty lub ważny dokument paszportowy, a w przypadku osób, które nabyły obywatelstwo polskie – posiadany dokument podróży lub inny dokument stwierdzający tożsamość oraz dane zawarte w dostępnych rejestrach publicznych (§ 9 projektu)”.

Uwzględniając powyższe, stwierdzić należy, że projektodawca w ww. rozporządzeniu nie tylko precyzyjnie ustalił środki weryfikacji ustalania tożsamości jego przyszłego posiadacza, ale także kolejność ich stosowania. Mając na uwadze powyższe stwierdzić należy, że z § 9 ust. 1 i 2 cytowanego rozporządzenia jednoznacznie wynika, że tożsamość osoby ubiegającej się o wydanie dowodu osobistego ustala się na podstawie przedłożonego przez

wnioskodawcę dotychczasowego dowodu osobistego lub ważnego dokumentu paszportowego tej osoby, a dopiero jeżeli osoba ubiegająca się o wydanie dowodu osobistego nie posiada dotychczasowego dowodu osobistego lub ważnego dokumentu paszportowego, organ gminy ustala jej tożsamość na podstawie danych zawartych w dostępnych rejestrach publicznych. A contrario, organ gminy jest uprawniony do ustalenia tożsamości osoby ubiegającej się o wydanie dowodu osobistego na podstawie danych zawartych w dostępnych rejestrach publicznych, jedynie w przypadku nieposiadania przez tę osobę dotychczasowego dowodu osobistego lub ważnego dokumentu paszportowego. W tym miejscu warto również podkreślić różnicę pomiędzy określeniem, jakiego ustawodawca użył w odniesieniu do dowodu – „dotychczasowy” i paszportu – „ważny”. Wskazane zróżnicowanie świadczy o tym, że upływ terminu ważności dotychczasowego dowodu osobistego nie ma wpływu na możliwość ustalenia tożsamości osoby ubiegającej się o wydanie nowego dowodu, w oparciu o ten dokument.

Prawidłowość przedstawionej wykładni potwierdza dodatkowo § 9 ust. 4 cytowanego rozporządzenia, zgodnie z którym organ gminy na wniosku odnotowuje w formie adnotacji sposób ustalenia tożsamości osoby ubiegającej się o wydanie dowodu osobistego, a w przypadku, o którym mowa w ust. 3, na formularzu odbioru dowodu osobistego, zaś zgodnie z § 10 ust. 1 przedmiotowego rozporządzenia organ gminy, przyjmując wniosek, sprawdza zgodność danych zawartych we wniosku z danymi zgromadzonymi w Rejestrze Dowodów Osobistych oraz rejestrze PESEL. W przypadku zatem gdy z rejestru PESEL wynika, że małoletni posiada ważny dokument paszportowy, to organ gminy nie może dokonać ustalenia jego tożsamości na podstawie danych zawartych w dostępnych rejestrach publicznych, gdyż stanowiłoby to naruszenie przepisów ww. rozporządzenia.

Ustalenie sposobów weryfikacji tożsamości pozwala przejść do kwestii proceduralnych, a mianowicie wskazania, jakie kroki należy podjąć, w sytuacji gdy wnioskodawca nie zastosował się do § 9 ust. 1 cytowanego rozporządzenia, z osobnym uwzględnieniem dwóch przypadków tj. złożenia wniosku papierowego oraz wniosku w postaci elektronicznej.

W pierwszym przypadku brak przedłożenia przez wnioskodawcę dotychczasowego dowodu osobistego lub ważnego dokumentu paszportowego osoby ubiegającej się o wydanie dowodu należy potraktować jako brak formalny wniosku o wydanie dowodu osobistego, i w konsekwencji - zgodnie z art. 64 § 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2017 r., poz. 1257, ze zm.) - wezwać wnoszącego do usunięcia braków w wyznaczonym terminie, nie krótszym niż siedem dni, z pouczeniem, że nieusunięcie tych braków spowoduje pozostawienie podania bez rozpoznania. W analizowanej sytuacji, za niezgodną z przepisami kodeksu postępowania administracyjnego uznać należy natomiast odmowę przyjęcia wniosku o wydanie dowodu osobistego.

W drugim przypadku, wskazać należy, że z § 9 ust. 3 cytowanego rozporządzenia wynika, że jeżeli wniosek jest składany w postaci elektronicznej, tożsamość osoby ubiegającej się o wydanie dowodu osobistego potwierdza się przy odbiorze dowodu osobistego. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio. Tym samym wnioskodawca składający w postaci elektronicznej wniosek o wydanie dowodu jest zobowiązany do przedłożenia przy odbiorze dowodu osobistego dotychczasowego dowodu osobistego

lub ważnego dokumentu paszportowego osoby ubiegającej się o wydanie dowodu. W konsekwencji odebranie dowodu przez wnioskodawcę w przypadku wniosku składanego elektronicznie jest możliwe jedynie w przypadku zachowania wymagań określonych w § 9 ust. 3 przedmiotowego rozporządzenia. Tym samym w sytuacji nieprzedłożenia ww. dokumentów, należy wezwać wnioskodawcę do uzupełnienia braków zgodnie z art. 50 § 1 Kpa., pod rygorem odmowy wydania nowego dowodu osobistego w oparciu o art. 32 ust. 1 ustawy o dowodach osobistych. W omawianej sytuacji, mając na względzie, że dowód jest już wydany, a zatem wniosek został już zrealizowany, nie ma możliwości zastosowania procedury analogicznej jak w przypadku wniosku papierowego, gdzie tożsamość posiadacza jest badana na etapie wnioskowania, a nie odbioru.

Niezależnie jednak od stosowanej procedury, istotne jest, aby organ gminy każdorazowo wyjaśniał wnioskodawcom przyczynę wprowadzenia istniejących rozwiązań prawnych, wskazując, że szczególne wymogi dotyczące sposobów weryfikacji tożsamości mają na celu ochronę interesów posiadacza dowodu osobistego, w tym przeciwdziałanie przypadkom kradzieży tożsamości.

Przedstawione wyżej informacje zostaną umieszczone na stronie obywatel.gov.pl oraz stronie internetowej Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji. Proszę także o zamieszczenie tych informacji na stronach internetowych urzędów gmin, tablicach informacyjnych, a także w miejscach dokonywania przez mieszkańców czynności urzędowych. Informacje te powinny zawierać także wyraźne wskazanie konsekwencji związanych z brakiem ważnego dokumentu paszportowego dziecka w chwili składania dla niego wniosku o wydanie dowodu osobistego.

Z poważaniem,

Andrzej Krzystyniak
*Zastępca Dyrektora Wydziału
Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców*